İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/32

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/987
Karar No. 2026/3954
Tarihi: 28.04.2026

●UZUN YOL ŞOFÖRLERİNİN ÇALIŞMA SÜRELERİNİN KANITLANMASI
●GÖRGÜYE DAYALI OLMAYAN TANIK ANLATIMLARINA İTİBAR EDİLEMEYECEĞİ

ÖZETİ Bilindiği gibi, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında "uzun yol" olarak nitelenen mesafelerde tır şoförlüğü yapan işçiler çoğu zaman yalnız seyahat etmektedir. Bu işçilerin gerek fazla çalışma gerekse hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma iddiasını, günlük ve haftalık çalışma sürelerini ispata elverişli araç takip sistemleri, takoğraf kayıtları gibi teknik takibi içeren yazılı kayıtlar ile ispat edebileceği noktasında tereddüt bulunmamaktadır.
Çözümü gereken husus bu tür kayıtların bulunmaması hâlinde, tanık anlatımı ile ispatın mümkün olup olmadığıdır. Tanık, uyuşmazlık hakkında bilgi ve görgüsü bulunan üçüncü kişidir. Tır şoförlerinin yurt içinde veya yurt dışında uzun mesafelerde tek başlarına araç kullanmaları hâlinde, bu yolculuk sırasında onlara refakat etmeyen üçüncü kişilerin, şoförün günlük çalışma düzeni hakkında görgüye veya bilgiye dayalı tanıklığının bulunması mümkün değildir. Tır şoförünün kendisi ile aynı düzende çalıştığını bildiren bir başka tır şoförünün anlatımı dahi görgüye dayalı değildir. Örneğin Türkiye'den yurt dışına günlerce süren bir nakliye işinde araçta tek başına seyahat eden tır şoförünün günün hangi saatlerinde dinlendiği, hangi saatlerinde aracı kullandığının, uzaktan bilinebilmesi işin doğası gereği mümkün olamaz.

Belirtmek gerekir ki; uzun yol tır şoförünün çalışma düzeninin ispatında, karayolları trafik kurallarına göre azami araç kullanma süresi veya dinlenme süresinden yola çıkılarak 'herkesçe bilinen genel bazı vakıalar' kapsamında bir sonuca gidilmesi de yerinde olmaz. Karayolları trafik kuralları emredici nitelikteki düzenlemeler olup, herkes tarafından uyulması zorunlu olan azami sınırları belirler. Oysa, uzak mesafeler arasında yaklaşık yirmi gün veya bir ay araç kullanan bir şoförün gidiş ve dönüş tarihi belirli olmakla birlikte, bu süre içindeki zaman dilimini ne şekilde kullanacağı oldukça kişisel bir tercihtir. Böyle bir şoförle birlikte yolculuk yapmayan tanığın anlatımı da görgüye dayalı olmayıp sadece bir tahmine dayalıdır. Bu itibarla, tır şoförünün günlük çalışma düzeninin hiç değişmediği, örneğin şoförün sabah işyerinden ayrılıp akşam yahut gece dönüş yaptığı çalışma biçimleri hariç olmak üzere, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında 'uzun yol tır şoförlüğü' yapan işçilerin çalışma düzeninin ispatında sadece görgüye dayalı tanık anlatımına itibar edilebileceği kabul edilmelidir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı ve katılma yoluyla davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı nezdinde yurt içi ve yurt dışı tır şoförü olarak çalıştığını, ücretinin asgari ücret + sefer başına prim şeklinde belirlendiğini, günlük asgari 12-13 saat araç kullandığını, hafta tatilleri ile ulusal bayram ve genel tatillerin büyük bir çoğunluğunda çalışmaya devam ettiğini, söz konusu çalışmaların karşılığı ödenmediği gibi sigorta primlerinin de gerçek ücret üzerinden bildirilmediğini, bu nedenlerle iş sözleşmesinin müvekkilince haklı nedenle feshedildiğini ileri sürerek kıdem tazminatı, yıllık izin, fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili yasal süresinden sonra sunduğu cevap dilekçesinde davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının davalı nezdinde tır şoförü olarak 06.10.2012-02.03.2017 tarihleri arasında çalıştığı, dava dilekçesinde davacının asgari ücret ve sefer primi karşılığı çalıştığının iddia edildiği, emsal ücret sorgulaması sonuçları ve davacı tanıklarının beyanlarının iddia ile uyumlu olduğu, davalı yanca davacının harcırah karşılığı çalıştığı savunulduğundan yerinde inceleme yaptırıldığı, harcırah ödemelerinde sefer sonrasında bakiye kısmın şirkete iadesi ve hesabın kapatılması gerekirken davacının çalışmasının ilk iki yılında kapama işlemi yapılmadığı, keza yolluk adı altında verilen meblağlar yönünden de benzer şekilde iade sürecinin işletilmediği, yurt dışı tır şoförü olarak çalışan davacının yalnızca asgari ücret karşılığı çalışması hayatın olağan akışına aykırı olduğu, davacıya ödenen sefer primlerinin aylık ortalaması dikkate alındığında davacının son çıplak brüt ücretinin 5.078,11 TL olduğu, dosyaya davacı tarafça takograf kayıtlarının sunulduğu, kayıtların tüm çalışmaları göstermediği, gün bazında eksik olduğu, davacı tarafın gün içerisinde takograf değiştirilmesi sebebiyle kayıtların tam ve doğru olmadığına dair beyanı da nazara alınarak kayıtlara itibar edilmesinin mümkün olmadığı, dinlenilen tanık beyanları uyarınca davacının fazla çalışma yaptığı, hafta tatilleri ile ulusal bayram ve genel tatillerin bir kısmında çalıştığı, davacının ödenmeyen işçilik alacaklarının bulunması ve sigorta primlerinin asgari ücret üzerinden ödenmesi sebebiyle iş sözleşmesinin feshinin haklı nedene dayandığı, ayrıca davacının yıllık izinlerinin kullandırıldığını ispatla yükümlü olan davalı işveren tarafından yıllık izin defteri veya eşdeğer bir belge sunulmadığı gerekçeleriyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının ücretinin dosya kapsamına uygun şekilde belirlendiği, davacının yıllık izinlerinin kullandırıldığının yazılı olarak ispatlanamadığı, davacıya yapılan ödeme dikkate alınarak bakiye yıllık izin alacağına karar verilmesinde ve iş sözleşmesinin feshinin haklı nedene dayanması sebebiyle kıdem tazminatının hüküm altına alınmasında isabetsizlik bulunmadığı; ancak dosya kapsamından davacının fazla çalışma ve genel tatil alacaklarının belirlenmesinde beyanları esas alınan tanıkların davalıya karşı davaları olmasının yanında taşımacılık işinde gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında çalışsın, işçi kural olarak yalnız yolculuk yaptığından salt tanık beyanı ile fazla çalışma ve tatillerde çalıştığını kanıtlamasının yeterli olmadığı, nitekim Bölge Adliye Mahkemeleri arasındaki uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 2022/2550 Esas ve 2022/3399 Karar sayılı ilâmının da bu doğrultuda olduğu, dosya kapsamında kayıt bulunan dönemde bu kayıtlara, kayıt bulunmayan dönem için ise tanık beyanlarına göre hesaplama içeren 03.04.2020 tarihli bilirkişi raporunun 2. seçeneğine göre karar verilmesi gerekirken sırf tanık beyanları ile karar verilmesinin hatalı olduğu;

ayrıca davacının fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları yönünden davasını belirsiz alacak davası olarak açtığı gözetildiğinde dava tarihinden itibaren faize hükmedilmesi gerektiği gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi hükmü ortadan kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili katılma yoluyla sunduğu temyiz dilekçesinde;

a. Dosya kapsamındaki tanık beyanlarından anlaşılacağı üzere işçilerin takograf kayıtlarını değiştirmek suretiyle çalışmaya devam etmek mecburiyetinde bırakıldıkları sabit olduğundan söz konusu kayıtlara itibar edilmeksizin verilen İlk Derece Mahkemesi kararının hatalı olduğunu,

b. Kayıt bulunan dönem dikkate alındığında dahi bu dönem için alacaklara indirim yapılmasının isabetsiz olduğunu ileri sürmüştür.

2. Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

a. Davacının ücretinin eksik inceleme ile hatalı şekilde tespit edildiğini, davacıya yapılan ödemelerin sefer primi değil avans ve harcırah niteliğinde olduğunu,

b. Yıllık izinlere ilişkin belgelerin ve ödemelerin dikkate alınmadığını,

c. Davacı ile menfaat birlikteliği içinde bulunan ve görgüye dayalı bilgi sahibi olmayan tanık beyanları dikkate alınarak alacakların hüküm altına alınmasının hatalı olduğunu, tanıkların diğer mahkemelerde vermiş oldukları beyanların çelişkili olduğunu, dolayısıyla fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının reddi gerektiğini,

d. Davacının yeni bir işveren nezdinde işe başlamak amacıyla istifa ettiği hizmet döküm cetveli ile sabit olmasına rağmen kıdem tazminatının hüküm altına alınmasının hatalı olduğunu ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacının aylık ücretinin miktarı, kıdem tazminatı, yıllık izin, fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının ispatı ve hesaplanmasına ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacı vekilinin tüm; davalı vekilinin aşağıdaki paragrafın kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş ve işyerinden çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları delil niteliğindedir. Ancak fazla çalışmanın bu tür yazılı belgelerle ispatlanamaması durumunda tarafların dinletmiş oldukları tanık beyanları ile sonuca gidilmesi gerekir. Bunun dışında herkesçe

bilinen genel bazı vakıalar da bu noktada göz önüne alınabilir. İşçinin fiilen yaptığı işin niteliği ve yoğunluğuna göre de fazla çalışma olup olmadığı araştırılmalıdır.

Fazla çalışmanın yazılı delil ya da tanıkla ispatı imkân dâhilindedir. İşyerinde çalışma düzenini bilmeyen ve bilmesi mümkün olmayan tanıkların anlatımlarına değer verilemez.

Çalışma sürelerinin ispatı noktasında işverene karşı dava açan tanıkların beyanlarına ihtiyatla yaklaşılması gerekir. Fazla çalışma alacağının ispatında salt menfaat birliği içinde olan tanık beyanlarıyla sonuca gidilemez. Bununla birlikte başkaca delil ya da olgularla desteklenen bu tür tanık beyanlarına itibar edilmelidir. Bu çerçevede; işin ve işyerinin özellikleri, davalı tanıklarının anlatımları, iş müfettişinin düzenlediği tutanak veya raporlar ve aynı çalışma dönemi ile ilgili olarak söz konusu alacağın varlığına ilişkin kesinleşmiş mahkeme kararları gibi hususlar başkaca delil ya da olgular olarak değerlendirilebilir.

Tanıklar ancak kendi çalışma dönemlerindeki çalışma şekli ile ilgili bilgi sahibi olabilirler ve tanıklıklarına ancak kendi çalışma dönemleri ile sınırlı olarak itibar edilebilir. Başka bir anlatımla; tanık beyanlarına, davacı ile birlikte çalıştıkları dönem dikkate alınarak değer verilmelidir.

Aynı ilkeler, ulusal bayram ve genel tatil ile hafta tatili günündeki çalışmanın ispatı bakımından da geçerlidir.

Diğer yandan Dairemizin 15.03.2022 tarihli ve 2022/2550 Esas, 2022/3399 Karar sayılı kararında da belirtildiği üzere tır şoförlerinin çalışma biçimi, fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma iddiasının ispatında farklı bir değerlendirme yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Bilindiği gibi, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında "uzun yol" olarak nitelenen mesafelerde tır şoförlüğü yapan işçiler çoğu zaman yalnız seyahat etmektedir. Bu işçilerin gerek fazla çalışma gerekse hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma iddiasını, günlük ve haftalık çalışma sürelerini ispata elverişli araç takip sistemleri, takoğraf kayıtları gibi teknik takibi içeren yazılı kayıtlar ile ispat edebileceği noktasında tereddüt bulunmamaktadır.

Çözümü gereken husus bu tür kayıtların bulunmaması hâlinde, tanık anlatımı ile ispatın mümkün olup olmadığıdır. Tanık, uyuşmazlık hakkında bilgi ve görgüsü bulunan üçüncü kişidir. Tır şoförlerinin yurt içinde veya yurt dışında uzun mesafelerde tek başlarına araç kullanmaları hâlinde, bu yolculuk sırasında onlara refakat etmeyen üçüncü kişilerin, şoförün günlük çalışma düzeni hakkında görgüye veya bilgiye dayalı tanıklığının bulunması mümkün değildir. Tır şoförünün kendisi ile aynı düzende çalıştığını bildiren bir başka tır şoförünün anlatımı dahi görgüye dayalı değildir. Örneğin Türkiye'den yurt dışına günlerce süren bir nakliye işinde araçta tek başına seyahat eden tır şoförünün günün hangi saatlerinde dinlendiği, hangi saatlerinde aracı kullandığının, uzaktan bilinebilmesi işin doğası gereği mümkün olamaz.

Belirtmek gerekir ki; uzun yol tır şoförünün çalışma düzeninin ispatında, karayolları trafik kurallarına göre azami araç kullanma süresi veya dinlenme süresinden yola çıkılarak 'herkesçe bilinen genel bazı vakıalar' kapsamında bir sonuca gidilmesi de yerinde olmaz. Karayolları trafik kuralları emredici nitelikteki düzenlemeler olup, herkes tarafından uyulması zorunlu olan azami sınırları belirler. Oysa, uzak mesafeler arasında yaklaşık yirmi gün veya bir ay araç kullanan bir şoförün gidiş ve dönüş tarihi belirli olmakla birlikte, bu süre içindeki zaman dilimini ne şekilde kullanacağı oldukça kişisel bir tercihtir. Böyle bir şoförle birlikte yolculuk yapmayan tanığın anlatımı da görgüye dayalı olmayıp sadece bir tahmine dayalıdır. Bu itibarla, tır şoförünün günlük çalışma düzeninin hiç değişmediği, örneğin şoförün sabah işyerinden ayrılıp akşam yahut gece dönüş yaptığı çalışma biçimleri hariç olmak üzere, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında 'uzun yol tır şoförlüğü' yapan işçilerin çalışma düzeninin ispatında sadece görgüye dayalı tanık anlatımına itibar edilebileceği kabul edilmelidir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 07.07.2020 tarihli ve 2016/19496 Esas, 2020/7108 Karar; 17.12.2019 tarihli ve 2016/14142 Esas, 2019/22557 Karar sayılı kararları; Yargıtay (Kapatılan) 22. Hukuk Dairesinin 02.07.2020 tarihli ve 2017/6734 Esas, 2020/8463 Karar; 11.09.2019 tarihli ve 2017/23387 Esas, 2019/15885 Karar sayılı kararları bu doğrultudadır).

Somut uyuşmazlıkta davacının, kimi zaman uzun yol tır şoförü olarak yurt içinde ve yurt dışında çalıştığı kimi zaman da liman ile otomotiv firması arasında tır yükleme ve boşaltma işinde daha kısa mesafelerle çalıştığı anlaşılmaktadır. Belirtmek gerekir ki, davacının uzun yol tır şoförü olarak çalıştığı hâllerde tek şoför olduğu sabit olduğundan görgüye dayalı bilgiye sahip bir tanığın varlığından söz etmek mümkün değildir.

Diğer yandan, davacının liman ile otomotiv firması arasında yükleme boşaltma yaptığı seferlerin uzun yol olarak nitelendirilmesi mümkün değil ise de, dosya kapsamında dinlenilen tanıkların davacı ile menfaat birlikteliği içinde bulundukları ve farklı mahkemelerde vermiş oldukları beyanlarında bu şekilde çalışmalarına ilişkin sefer sayılarına, çalışma saatlerine dair çelişkili ifadelerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Her ne kadar dosya içerisine davacı tarafça takograf kayıtları sunulmuş olup bu kayıtlar ile sonuca gitmek mümkün ise de, davacı taraf dahi söz konusu kayıtların güvenilir olmadığını, takograf kayıtları değiştirilmek suretiyle çalışmaya zorlandıklarını ifade etmiş olup söz konusu kayıtların da ilgili alacakların hesabında dikkate alınması mümkün görünmemektedir.

Dolayısıyla davacı tarafça usulüne uygun şekilde ispatlanmayan fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının reddi gerekirken kabulü hatalı olmuştur.

Belirtmek gerekir ki, davacının aylık ücretinin tespiti yapılan işin niteliği, yerinde inceleme rapor içerikleri ve tüm dosya kapsamı dikkate alındığında yerinde

olup davacı tarafça işverence sigorta primlerinin eksik ücret üzerinden bildirilmesi ve ödenmesi sebebiyle iş sözleşmesinin feshi haklı nedene dayandığından kıdem tazminatının kabulünde herhangi bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

28.04.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.